

DESVERRE HAR
JEG SLURVET
MED DATOEN.
CA: 1987/88

DAGBLADET

Unikt Trotskij-brev funnet

SAN FRANCISCO (Dagbladet/Los Angeles Times): Tusenvis av Leo Trotskijs personlige papirer er gjenfunnet ved Hoover-instituttet i Palo Alto, California. Blant papirene fins et bittert angrep på Josef Stalin, skrevet med usynlig blekk i marginen av en bok.

Av **MARK A. STEIN**

Det oppsiktvekkende funnet, som består av 35 foto-album og 70 kartonger med brev, taler, notatbøker og andre papirer, ble solgt til instituttet, som samarbeider med Stanford University, av den sovjetiske immigranten Boris Nicolaevskij i 1963.

Arkivaren Dale Reed ved Hoover-instituttet innrømmer at Harvard University fremdeles sitter med den største og viktigste samlingen Trotskij-dokumenter. Men han beskriver den ny-oppdagede samlingen som «en eksepsjonelt viktig ny historisk kilde» og «et svært viktig supplement til Harvard-samlingen.

Mesteparten av det «nye» materialet skriver seg fra perioden 1931-1938, og om-

fatter altså Trotskijs eksil i Norge 1935-1936. Men hovedvekten av papirene stammer fra hans opphold i Tyrkia og Frankrike i 1931-1933

Bort-redigert

Blant de spesielt interessante dokumentene finnes et upublisert kapittel av Trotskijs tre binds storverk «Den Russiske Revolusjon» (1931). Det ut-redigerte kapitlet handler om kontrarevolusjonen i 1917; dessuten finnes upubliserte fragmenter som gir detaljert beskrivelse av rholdet den revolusjonære regjering hadde til andre segmenter av samfunnet — blant annet hæren, byråkratene, kirken og fagforeningene.

Hoover-samlingen inneholder originalmanuskripter til bøkene «Hva nå?» og «Den eneste vei», som begge analyserer fascismens fødsel og framvekst i Tyskland i begynnelsen av 30-åra.

Ventelig vil det ta flere år å katalogisere det nye materialet, men det hittil mest kuriøse funnet er versjonen av et sint brev Trotskij skrev til Stalin etter at han hadde fått «besøk» av det hemmelige politiet rett før han dro i eksil: Trotskij noterte passasjer fra brevet med usynlig blekk i marginen av en dagbok utgitt av poeten Alexander Blok.

Skriften er nå trådt fram, men var opprinnelig ført med usynlig blekk for at budskapet skulle kunne smugles ut av Sovjetsamveldet.

Leo Trotskij: Rasende brev til Stalin — med usynlig blekk...

102246